

ME2311 Ledarskap och industriellt förändringsarbete 6,0 hp

Leadership and Organizational Change

Fastställande

Kursplan för ME2311 gäller från och med HT14

Betygsskala

A, B, C, D, E, FX, F

Utbildningsnivå

Avancerad nivå

Huvudområden

Industriell ekonomi

Särskild behörighet

För studenter antagna till masterprogrammet i Industriell ekonomi, TIEMM

Kurserna ME1306, ME1308 ska vara avklarade.

Undervisningsspråk

Undervisningsspråk anges i kurstillfällesinformationen i kurs- och programkatalogen.

Lärandemål

Efter genomgången kurs skall studenterna kunna:

- Redogöra för dominerande perspektiv inom ledarskapsforskningen och forskningsfältets utveckling
- Muntligt och skriftligt förklara valda teorier i relation till ledarskap på olika organisatoriska nivåer
- Redogöra för dominerande perspektiv inom forskningen om industriell organisationsförändring och forskningsfältets utveckling
- Redogöra för samt kunna analysera hur teknikförändringar i en industriell organisation ger impulser till olika förändringar
- Kritiskt analysera förändringar inom industriella och teknikintensiva verksamheter från ett systemperspektiv
- Analysera och beskriva skillnader och likheter mellan: förändringar som syftar till att utveckla organisationens inneboende kultur och förmågor, förändringar som uppkommer exempelvis vid sammanslagningar och uppköp samt förändringar som konceptdrivna förändringar (såsom Lean Production och Total Quality Management)
- Beskriva olika förändringsstrategier såsom ständiga förbättringar, radikala förändringar, stegvisa förändringar och top down/bottom up och redogöra för ledarskapets betydelse vid olika typer av förändring
- Tillämpa valda ledarskapsteorier i skriftlig analys av fiktiva och verklighetsbaserade fall inom industriella och teknikintensiva verksamheter
- Tillämpa grundläggande metoder i kommunikation såsom konstruktiv återkoppling, aktivt lyssnande och appreciative inquiry (uppskattande förhållningssätt)
- Formulera en personlig ledarskapsfilosofi utifrån teori och praktik
- Formulera en frågeställning med teoretisk såväl som praktisk relevans inom ledarskaps- och förändringsområdet
- Visa medvetenhet om etiska aspekter och hållbarhetsaspekter (däribland jämställdhet och mångfald) av hur kunskap om ledarskap och förändring tillämpas

Kursinnehåll

Denna kurs syftar till att förbereda studenter för lednings- och ledarskapsuppgifter i teknikintensiv verksamhet. Detta eftersom flertalet nyutexaminerade civilingenjörer kommer spela en ledande roll i komplexa och kundanpassade systemleveranser, utformning av produktionssystem, förbättringsarbete och kvalitetsutveckling, produktutveckling och produktvård, samt kommersialisering av ny teknik och nya teknikbaserade affärsmodeller. Detta innebär arbetsuppgifter, såsom t.ex. industriellt inköpsarbete och leverantörssamverkan, industriell försäljning, samverkan inom produktutveckling samt finansiering av teknikintensiva investeringar i relation till kunder, leverantörer, finansiärer, samarbetspartners och konkurrenter. I arbetslivet är ingenjörer ständigt involverade i arbetsgrupper som skall förändra och utveckla det industriella företagets verksamhet och sannolikt fungera som projektledare och/eller chef med ansvar för att koordinera människor och även ha formellt personalansvar. För att samspelet mellan teknik och ekonomi skall fungera på ett effektivt och framgångsrikt sätt är det således centralt att ingenjörsarbetet utöver en djup teknisk och branschmässig kompetens kännetecknas av ett kompetent ledarskap. Detta för att kunna

skapa förutsättningar för ett väl fungerande samarbete mellan människor och en framsynt kompetensförsörjning – alla viktiga strategiska utmaningar för industriella organisationers utveckling och konkurrenskraft. Ledare och chefer har vidare ett långtgående ansvar för att använda sina befogenheter på ett reflexivt och etiskt medvetet sätt – vilket innebär att hantera och integrera frågor kring jämställdhet, mångfald och hållbarhet i den löpande verksamheten.

En civilingenjörs uppgift är i praktiken också ofta att bedriva både inkrementellt och radikalt förändringsarbete, både inom ramen för den löpande industriella verksamhetsledningen och teknikintensivt utvecklingsarbete. Förändringsledning i teknikintensiva miljöer innebär en blandning av olika slags kunskaper och kompetenser. För det första behövs kunskap och förståelse för den industriella kontexten och verksamheten, vilket är avgörande för att kunna identifiera vilka förändringar som behövs för att nå målen och sedan också tillgodose behovet av förändring. För det andra är det nödvändigt att veta hur man ska hantera och leda komplexa förändringsförlopp - vilket innebär att hantera sociala relationer, förtroende, delaktighet och lärande inom arbetsgrupper med högt kompetenta och för organisationen viktiga medarbetare. Kunskaperna inom samtliga dessa områden måste baseras både i praktiska erfarenheter och i aktuell forskning.

Denna kurs har tre moduler och genomförs över två perioder och inbegriper därmed hela höstterminen.

1. **Ledarskap.** Denna modul fokuserar på att ge studenterna kunskap om olika perspektiv på ledarskap och hur dessa perspektiv sammantaget ger en fördjupad förståelse av ledningsprocesser i industriella företag. Studenter kommer även att få möjlighet att träna sina kommunikativa förmågor som är grundpelare i det personliga ledarskapet genom att tillämpa grundläggande metoder i kommunikation såsom konstruktiv återkoppling, aktivt lyssnande och appreciative inquiry (uppskattande förhållningssätt). Utifrån teori och praktik kommer varje student att formulera en personlig ledarskapsfilosofi.
2. **Förändringsanalys och förändringsplanering.** Från ett industriellt verksamhetsledningsperspektiv är förändring något dynamiskt och begränsat planeringsbart. Förändring är i sig en lärandeprocess, där inte bara målsättningar utan även arbetsformer omprövas och omformuleras under vägens gång. Systematiska metoder för förbättrings- och projektarbete behövs för att förstå förutsättningarna som möjliggjort nuläget, samt förmågan att se fram emot att använda den kunskapen för att tydliggöra och åter ange mål och syften samt avgöra hur dessa kan uppnås på ett realistiskt sätt. I en förändringsledarroll som involverar personalansvar behövs även kompetens och kunskap om de formella ramverk som reglerar arbetsmarknaden. Vikten av detta ökar i perioder då en organisation antingen avvecklar eller omformar teknikintensiva verksamheter. Vilka managementprocesser måste anpassas eller utvecklas för att stödja en hållbar förändring och förbättring? Hur kan förändringsarbetet bedrivas på ett etiskt, inkluderande och hållbart sätt?
3. **Change management och ledarskap:** Denna del fokuserar på forskningsbaserade perspektiv, metoder och modeller för hur man genomför förändringar i teknikbaserade organisationer. Bland annat kommer det fokuseras på ledarskap utifrån sociala relationer mellan olika intressenter, hur man bygger förtroende och delaktighet, en gemensam förståelse och social sammanhållning. Det är också viktigt att ta upp behovet av kompetensutveckling (för förändringsledning) samt utbildning av medarbetare i o m nya processer och system efter att förändringen införts.
4. I samtliga moduler kommer verklighetsbaserade case att användas från ett flertal industriella sektorer (t ex telekom, läkemedelsutveckling, tillverkning). Casen kan tillhandahållas tack vare INDEK:s samarbete med SLA (Swedish Learning Association) och CMA (Change Management Awards).

De olika forskningsperspektiven introduceras genom att artiklar från ledande vetenskapliga tidskrifter inom ämnesområdet industriell ekonomi och organisation är en del av kurslitteraturen.

Kurslitteratur

Vetenskapliga artiklar samt en lärobok, exakt vilka meddelas vid kursstart.// Scientific articles and a text book; will be announced at the beginning of the course.

Examination

- SEM1 - Seminarier, 1,0 hp, betygsskala: P, F
- INL1 - Inlämningsuppgifter, 2,0 hp, betygsskala: A, B, C, D, E, FX, F
- SEM2 - Seminarier, 1,0 hp, betygsskala: P, F
- INL2 - Inlämningsuppgifter, 2,0 hp, betygsskala: A, B, C, D, E, FX, F

Examinator beslutar, baserat på rekommendation från KTH:s handläggare av stöd till studenter med funktionsnedsättning, om eventuell anpassad examination för studenter med dokumenterad, varaktig funktionsnedsättning.

Examinator får medge annan examinationsform vid omexamination av enskilda studenter.

När kurs inte längre ges har student möjlighet att examineras under ytterligare två läsår.

Etiskt förhållningssätt

- Vid grupparbete har alla i gruppen ansvar för gruppens arbete.
- Vid examination ska varje student ärligt redovisa hjälp som erhållits och källor som använts.
- Vid muntlig examination ska varje student kunna redogöra för hela uppgiften och hela lösningen.